

แคลคูลัส

ลิมิต

หมายถึงค่าเข้าใกล้ เข้าแทนด้วย $\lim_{x \rightarrow a} f(x)$

x เข้าใกล้ a

พิจารณา 2 กรณี $x < a$ เข้าใกล้ a ทางซ้าย $x \rightarrow a^-$
 $x > a$ เข้าใกล้ a ทางขวา $x \rightarrow a^+$

$\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ จะหาค่าได้เมื่อ $\lim_{x \rightarrow a^-} f(x)$ และ $\lim_{x \rightarrow a^+} f(x)$ หาค่าได้
 $\lim_{x \rightarrow a^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow a^+} f(x)$

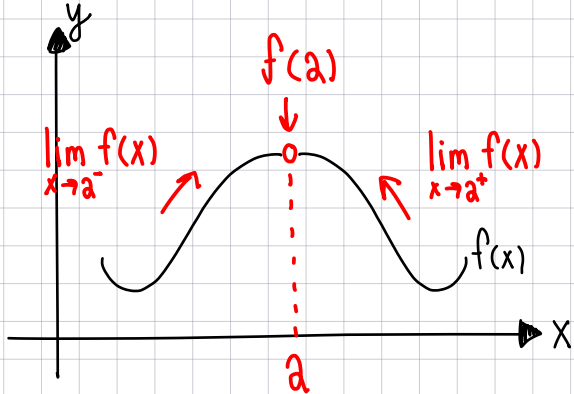
$\lim_{x \rightarrow a} f(x) = L$ ก็ต่อเมื่อ $\lim_{x \rightarrow a^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow a^+} f(x) = L$

ทฤษฎีลิมิต

$\lim_{x \rightarrow a} k = k$

$\lim_{x \rightarrow a} x = a$

$\lim_{x \rightarrow a} x^{\frac{1}{n}} = a^{\frac{1}{n}}$

$\lim_{x \rightarrow a} k f(x) = k \lim_{x \rightarrow a} f(x)$

$\lim_{x \rightarrow a} |f(x)| = \left| \lim_{x \rightarrow a} f(x) \right|$

$\lim_{x \rightarrow a} [f(x) + g(x)] = \lim_{x \rightarrow a} f(x) + \lim_{x \rightarrow a} g(x)$

$\lim_{x \rightarrow a} (f(x))^n = \left(\lim_{x \rightarrow a} f(x) \right)^n$

⊗, ∘ ใช้หลักคล้ายกัน

$\lim_{x \rightarrow a} \sqrt[n]{f(x)} = \sqrt[n]{\lim_{x \rightarrow a} f(x)}$

❖ หลักการหาลิมิต

$$\lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x)}{g(x)}$$

แทน x ด้วย a

เลข
เลข

0

↑

เลข

เลข

หาค่าไม่ได้

↑

เลข

เลข

เลข

เลข

แยกตัวประกอบ, Conjugate, กฎโลปีตาล

❖ ลิมิตเข้าใกล้ ∞

expo ; $\lim_{x \rightarrow \infty} r^x = 0$ เมื่อ $|r| < 1$

พหุนาม ; $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x^m} = 0$ เมื่อ $m, n \in \mathbb{I}^+$

❖ ความต่อเนื่องของฟังก์ชัน

→ $f(a)$ หาค่าได้

→ $\lim_{x \rightarrow a} f(x)$ หาค่าได้ $\left(\lim_{x \rightarrow a^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow a^+} f(x) \right)$

→ $f(a) = \lim_{x \rightarrow a} f(x)$

ขาดสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง f จะไม่ต่อเนื่องที่ $x = a$

❖ อนุพันธ์ของฟังก์ชัน อัตราการเปลี่ยนแปลง

แบบเฉลี่ย เช่น x_1 ถึง $x_2 = \frac{f(x_2) - f(x_1)}{x_2 - x_1}$

ตำแหน่ง $x_n = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x_n + h) - f(x_0)}{h}$

กำหนดให้ $y = f(x)$ อนุพันธ์ของฟังก์ชัน f เขียนแทนด้วย

$$f'(x) = \frac{dy}{dx} = y' = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x+h) - f(x)}{h}$$

อนุพันธ์ของฟังก์ชัน f ที่ตำแหน่ง $x = a$; $f'(a) = \lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x) - f(a)}{x - a}$

★ การหาอนุพันธ์โดยใช้สูตร

$$\frac{d}{dx} k = 0$$

$$\frac{d}{dx} (u \pm v) = u' \pm v'$$

$$\frac{d}{dx} kx^n = k \frac{dx^n}{dx}$$

$$\frac{d}{dx} (u \cdot v) = uv' + v u'$$

$$\frac{d}{dx} x^n = nx^{n-1}$$

$$\frac{d}{dx} \left(\frac{u}{v} \right) = \frac{vu' - uv'}{v^2}$$

$$\frac{d}{dx} u^n = nu^{n-1} \cdot \frac{du}{dx}$$

$$\frac{d}{dx} \sin x = \cos x$$

$$\frac{dy}{dx} = 1 / \frac{dx}{dy}$$

$$\frac{d}{dx} \cos x = -\sin x$$

$$\frac{d}{dx} e^x = e^x$$

$$\frac{d}{dx} a^x = a^x \log a$$

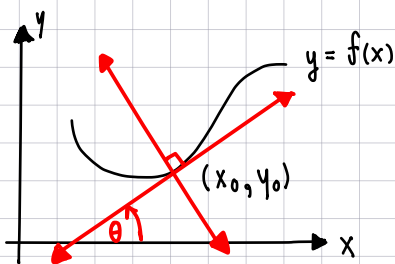
$$\frac{d}{dx} \ln |x| = \frac{1}{x}$$

★ กฎลูกโซ่ $\rightarrow$ อนุพันธ์ของ $f \circ g(x) = f'(g(x)) \cdot g'(x)$

$\rightarrow y = f(u)$ และ $u = g(x)$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{dy}{du} \cdot \frac{du}{dx}$$

★ ความชันของเส้นโค้ง (m)

ความชันของเส้นสัมผัสโค้ง $y = f(x)$
ที่จุด $(x_0, y_0) = f'(x_0)$

→ ถ้าเส้นสัมผัสตั้งฉาก $m_1 \cdot m_2 = -1$

→ $f'(x_0) = \tan \theta$ เมื่อ θ คือมุมเอียงของเส้นสัมผัส

★ ฟังก์ชันเพิ่ม - ฟังก์ชันลด

$f'(x) > 0$

$f'(x) < 0$

★ หลักการหาค่าสุดขีด

→ หาค่าวิกฤติจากสมการ $f'(x) = 0$

→ ตรวจสอบโดย $f''(a)$ $\begin{cases} f''(a) < 0 & \text{มีค่าสูงสุดที่ } x = a \\ f''(a) > 0 & \text{มีค่าต่ำสุดที่ } x = a \end{cases}$

→ หาค่าต่ำสุด, สูงสุดสัมบูรณ์

→ หาค่าฟังก์ชันของค่าวิกฤติ

→ เปรียบค่าฟังก์ชันจากขั้นแรก

↗ ค่าต่ำสุดสัมบูรณ์ของ f
↘ ค่าสูงสุดสัมบูรณ์ของ f

★ กฎโลปีตาล (L'Hopital's Rule)

$$\lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow a} \frac{f'(x)}{g'(x)}$$

★ การอินทิเกรต เชิงนแทนด้วย $\int f(x) dx$

→ เรียกว่า ปริพันธ์ หรือ ขงุณพจน์ ของ $f(x)$

$$f(x) \xrightleftharpoons[\text{integrate}]{\text{diff}} f'(x) \xrightleftharpoons[\text{integrate}]{\text{diff}} f''(x)$$

★ สูตรการหาอินทิเกรต

→ $\int dx = x + C$ เมื่อ C เป็นค่าคงที่

→ $\int k \cdot f(x) dx = k \cdot \int f(x) dx$ เมื่อ $k \neq 0$

→ $\int [f(x) \pm g(x)] dx = \int f(x) dx \pm \int g(x) dx$

→ $\int x^n dx = \frac{x^{n+1}}{n+1} + C$ เมื่อ $n \neq -1$

★ อินทิเกรตจำกัดเขต ทฤษฎีบทหลักมูลของแคลคูลัส

$$\int_a^b f(x) dx = F(x) \Big|_{x=a}^{x=b} = F(b) - F(a)$$

จาก $a \rightarrow b$

กำหนดให้เป็นอินทิเกรต

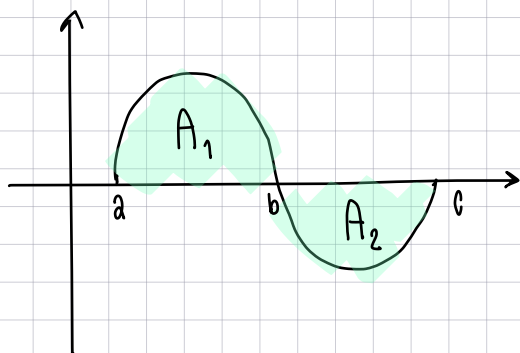
★ สมบัติของอินทิเกรตจำกัดเขต

$$\int_a^b f(x) dx = - \int_b^a f(x) dx$$

$$\int_a^a f(x) dx = 0$$

พวกมีค่าคงที่หรือ
การบวก $f(x), g(x)$
ก็คล้ายอนุพันธ์

★ พื้นที่ระหว่างกราฟกับแกน x

พท. A_1 อยู่เหนือแกน x อินทิเกรตออกมาจะได้เป็นบวก

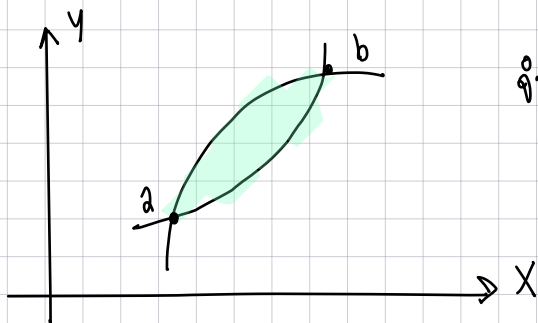
พท. A_2 อยู่ใต้แกน x อินทิเกรตออกมาจะได้เป็นลบ

$$\int_b^c f(x) dx$$

★ Note

จำกัดเขตบน - จำกัดเขตล่าง

ตัวอย่าง !

$$\int (4x+5)^{10} dx$$

$$\text{ให้ } u = 4x+5$$

$$\int (4x+5)^{10} dx = \int u^{10} dx$$

$$\frac{du}{dx} = 4$$

$$dx = \frac{du}{4}$$

$$\therefore \int (4x+5)^{10} dx = \int u^{10} \frac{du}{4}$$

$$= \frac{1}{4} \frac{u^{11}}{11} + C$$

$$= \frac{1}{44} (4x+5)^{11} + C \quad \#$$